

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/103/2005

PREFERENCJE PARTYJNE W CZERWCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Po ogłoszeniu przez prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego terminu przeprowadzenia wyborów parlamentarnych stały się one realnością nie tylko dla wyborców i polityków, ale także dla sondażystów. Z tego powodu w czerwcowym sondażu¹ nie pytaliśmy już respondentów o ich preferencje wyborcze w momencie realizacji badania, ale o decyzję wyborczą, którą podejmą 25 września.

Wśród wydarzeń politycznych mogących wpływać na preferencje wyborcze Polaków trzeba wymienić zmiany we władzach ciągle rządzącego SLD - po burzliwych obradach na konwencji tej partii jej nowym szefem został młody polityk, minister rolnictwa w obecnym rządzie, Wojciech Olejniczak. W tym samym czasie swoją decyzję o niestartowaniu w wyborach prezydenckich i wycofaniu się z życia politycznego po zakończeniu obecnej kadencji parlamentu ogłosił potencjalny lider tej części lewicy marszałek Sejmu Włodzimierz Cimoszewicz. Nowych szefów wybrały także UP i PPS, a przewodniczącym związanego z Radiem Maryja Ruchu Patriotycznego został Jan Olszewski. Jednocześnie UP wraz z partią Zieloni 2004 przystąpiły do koalicji wyborczej z SdPI, przy czym, by uniknąć ograniczeń wynikających z ordynacji wyborczej, kandydaci tych ugrupowań będą startować z list SdPI. Jednocześnie partie te będą wspierać kampanię wyborczą Marka Borowskiego na urząd prezydenta. Zarys swoich programów wyborczych ogłosiły Ruch Patriotyczny oraz PiS. W maju ciągle żywe były polityczne echa obchodzonych w Moskwie uroczystości z okazji 60. rocznicy zakończenia II wojny światowej. Szef PiS Jarosław Kaczyński zaapelował o odebranie Wojciechowi Jaruzelskiemu z powodu jego udziału w tych uroczystościach stopnia generała i przywilejów przysługujących mu jako byłemu prezydentowi. Gdy PiS przystąpił do prowadzenia energicznej kampanii wyborczej, kłopoty przeżywał potencjalny współkoalicjant tej partii - PO. Z członkostwa zrezygnowała wiceprzewodnicząca PO Zyta Gilowska, po tym jak władze partii zarzuciły jej nepotyzm i skierowały sprawę zatrudniania przez nią członków rodziny do zbadania przez sąd koleżeński.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (181) zrealizowano w dniach 3-6 czerwca 2005 roku na liczącej 1037 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Ponad połowa Polaków uprawnionych do głosowania (51%) deklaruje chęć uczestniczenia we wrześniowych wyborach do Sejmu i Senatu. Jest to największy od dwunastu miesięcy odsetek wskazań - większy niż w maju (o 2 punkty) i kwietniu (o 4 punkty). Wyraźnie spadła natomiast (o 7 punktów, do 24%) liczba badanych jednoznacznie odrzucających udział w wyborach, wzrosła zaś (o 6 punktów, do 26%) liczba tych, którzy biorą pod uwagę taką możliwość, choć nie są do końca pewni, czy rzeczywiście będą uczestniczyć w głosowaniu 25 września. Większa gotowość Polaków do udziału w wyborach wskazuje, że także nominalnym uczestnikom głosowania zaczyna się udzielać przedwyborcza atmosfera, zapewne będzie również wzrastać zainteresowanie wydarzeniami rozgrywającymi się na scenie politycznej.

Tabela 1

25 września odbędą się wybory do Sejmu i Senatu. Czy zamierza Pan(i) wziąć w nich udział?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI*
	2004							2005					
	w procentach												
Na pewno wezmę w nich udział	44	40	42	42	45	49	48	50	50	48	47	49	51
Nie wiem, czy wezmę w nich udział	17	17	21	21	18	18	17	18	18	19	22	20	26
Na pewno nie wezmę w nich udziału	39	43	37	37	37	33	35	32	32	33	31	31	24

* Do maja 2005 roku pytanie brzmiało: „Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?”

Zrozumiałe, że wyborcy pytani o to, jaką decyzję podejmą za nieco ponad trzy miesiące, częściej udzielają odpowiedzi „trudno powiedzieć”, niż wtedy, gdy odpowiadali na pytanie o swoje sympatie partyjne w krótszym horyzoncie czasowym. Blisko jedna trzecia zdeklarowanych wyborców (32% - aż o 10 punktów więcej niż w maju) jeszcze nie wie, na którą partię będzie głosować 25 września. Tak duży przyrost liczby osób powstrzymujących się od wyrażenia jednoznacznego poparcia dla któregoś z ugrupowań (znacznie większy, by mógł wiązać się tylko ze wzrostem deklaracji udziału w wyborach) może świadczyć o rozpoczęciu kampanii wyborczej w świadomości także tych wyborców, którzy czekając na oferty programowe częściej powstrzymują się od wyrażania jednoznacznych deklaracji poparcia.

Tabela 2

Na kandydatów której partii, ugrupowania lub koalicji ugrupowań zamierza Pan(i) głosować w wyborach 25 września?														
	2004								2005					
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI*
	w procentach													
Trudno powiedzieć	21	13	18	15	19	17	19	19	21	21	24	22	22	32

* Do maja 2005 roku pytanie brzmiało: „Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?”

W sumie zatem w czerwcu swe preferencje wyborcze wyraziła tylko nieco ponad jedna trzecia uprawnionych do głosowania (34%), wyraźnie mniej niż w ostatnich miesiącach (o 4 punkty mniej niż w maju i o 3 punkty mniej niż w kwietniu). Pozostali - według własnych deklaracji - z większym lub mniejszym prawdopodobieństwem nie wezmą udziału we wrześniowych wyborach (50%) albo chcieliby głosować 25 września, ale w tej chwili nie wiedzą, na kogo oddaliby swój głos (16%).

W czerwcu, po miesięcznej przerwie, ponownie na pierwsze miejsce naszej listy ugrupowań cieszących się wśród Polaków największym poparciem powrócił PiS. Na ugrupowanie to zamierza głosować we wrześniu niemal jedna czwarta zdeklarowanych uczestników wyborów mających sprecyzowane sympatie partyjne (23%). W porównaniu z notowaniami z ubiegłego miesiąca poparcie dla PiS wzrosło o 3 punkty. Na drugim miejscu z niewielką stratą do lidera znalazła się PO, na którą 25 września ma zamiar głosować jedna piąta wyborców mających określone preferencje partyjne (20%). W stosunku do maja poparcie dla PO obniżyło się aż o 5 punktów.

W czerwcu ugrupowaniem, które najwyraźniej zyskało, jest LPR, które - według obecnych deklaracji - zamierza we wrześniu poprzeć 14% uczestników wyborów mających sprecyzowane sympatie polityczne, aż o 6 punktów więcej niż w maju. Kolejny miesiąc z rzędu niewiele zmieniły się natomiast notowania zajmującej obecnie czwarte miejsce Samoobrony, na którą ma zamiar głosować 13% uczestników wyborów mających określone sympatie partyjne (o 1 punkt mniej niż w maju). Kolejne ugrupowania uzyskały w czerwcu niższe poparcie i znajdują się blisko wyborczego progu. Po 7% głosów zyskały PSL, a także występujące łącznie na naszej liście SdPi i UP. Połączenie dwóch ostatnich ugrupowań nie przyniosło im zatem, przynajmniej w tym miesiącu, znaczącej „premi” za jedność, choć poparcie dla obu jest minimalnie wyższe niż średnie notowania samej SdPi w ostatnich

sześciu miesiącach. Próg wyborczy nieznacznie przekroczyłyby także SLD (6%). Jeśli czerwcowe deklaracje badanych miałyby się potwierdzić 25 września, to do parlamentu nie weszliby Demokraci.pl, którzy obecnie mogą liczyć na poparcie 4% wyborców mających sprecyzowane sympatie partyjne. W tym miesiącu pozostałe ugrupowania praktycznie nie zaistniały w deklaracjach wyborców – swą obecność na scenie politycznej zaznaczyły jedynie KPEiR, UPR, DPL, SD, ChD III RP oraz PPS. Poparcie dla nowych partii, takich jak Unia Lewicy czy Ruch Patriotyczny kształtuje się w naszym badaniu na poziomie zerowym.

Tabela 3

Na kandydatów której partii, ugrupowania lub koalicji ugrupowań zamierza Pan(i) głosować w wyborach 25 września?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w wyborach 25 września i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	IX 2004	X 2004	XI 2004	XII 2004	I 2005	II 2005	III 2005	IV 2005	V 2005	VI** 2005
	w procentach									
Prawo i Sprawiedliwość	15	14	17	18	18	15	16	24	20	23
Platforma Obywatelska RP	25	27	27	27	26	25	22	20	25	20
Liga Polskich Rodzin	13	14	12	11	12	13	11	10	8	14
Samobrona RP	10	12	10	12	11	12	14	14	14	13
Socjaldemokracja Polska lub Unia Pracy	7	4	5	4	6	4	3	5	6	7
Polskie Stronnictwo Ludowe	5	6	8	6	7	7	8	4	5	7
Sojusz Lewicy Demokratycznej	9	6	8	5	6	6	6	4	7	6
Partia Demokratyczna - Demokraci.pl/ Unia Wolności***	3	6	3	3	3	5	5	4	3	4
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	3	3	4	2	3	4	1	2	2	1
Unia Polityki Realnej	1	1	1	1	1	0	2	2	1	1
Demokratyczna Partia Lewicy	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1
Stronnictwo Demokratyczne	-	-	-	-	-	-	-	1	0	1
Chrześcijańska Demokracja III RP	0	0	0	1	1	1	1	2	0	1
PPS	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1
Inne	2	2	1	3	2	1	2	3	1	1
N=	331	369	389	377	432	421	371	404	407	355
<p>* Uwaga: W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, a po drugie – wiedzą, na kogo będą głosować.</p> <p>** Do maja 2005 roku pytanie brzmiało: „Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?”</p> <p>*** Dane do kwietnia 2005 odnoszą się do Unii Wolności, od maja 2005 dotyczą Demokratów.pl</p>										

W tym miesiącu ponownie odnotowaliśmy zmianę na pozycji lidera - według obecnych deklaracji na nieco większe poparcie we wrześniu mógłby liczyć PiS niż PO. W ciągu minionego miesiąca Platforma wyraźnie straciła, na co niewątpliwym wpływ mógł

mieć konflikt związany z osobą jej byłej wiceprzewodniczącej Zyty Gilowskiej. W sumie przyszli potencjalni koalicjanci nie zmienili jednak znacząco swego stanu posiadania - w czerwcu popiera ich łącznie 43% wyborców mających sprecyzowane preferencje partyjne, o 2 punkty mniej niż w maju. Trzecie i czwarte miejsce ze zbliżonym poparciem zajęły w tym miesiącu LPR i Samoobrona. Na wejście do nowego parlamentu miałyby szansę SdPI wraz z UP oraz PSL i SLD, choć ta ostatnia partia tylko nieznacznie przekroczyłaby próg wyborczy. Wydaje się jednak, że sprawa podziału głosów w nowym parlamencie ciągle pozostaje otwarta - aż jedna trzecia respondentów zamierzających 25 września wziąć udział w głosowaniu powstrzymuje się obecnie od wyrażenia jednoznacznego poparcia dla któregośkolwiek z ugrupowań.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI